

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την παρακολούθηση των δασών και των περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Έμφαση στα δάση)»

(COM(2002) 404 τελικό — 2002/0114 (COD))

(2003/C 85/20)

Στις 26 Ιουλίου 2002 και σύμφωνα με το άρθρο 175 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 13 Νοεμβρίου 2002 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Kallio.

Κατά την 395η σύνοδο ολομέλειάς της, της 11ης και 12ης Δεκεμβρίου 2002 (συνεδρίαση της 12ης Δεκεμβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 98 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 8 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Περιεχόμενο του κανονισμού

1.1. Σκοπός της παρούσας πρότασης κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που παρουσίασε η Επιτροπή, είναι η θέσπιση ενός νέου κοινοτικού προγράμματος για την παρακολούθηση των δασών και των περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων με στόχο την προστασία των δασών της Κοινότητας.

1.2. Το πρόγραμμα θα βασίζεται σε δύο προηγούμενους κανονισμούς του Συμβουλίου σχετικά με τις επιπτώσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3528/86) και των πυρκαγιών (κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2158/92) στα δασικά οικοσυστήματα⁽¹⁾. Η Επιτροπή προτείνει την τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού, ώστε στο μέλλον τα μέτρα παρακολούθησης να αφορούν επίσης την βιοποικιλότητα, την αποθήκευση του άνθρακα, την αλλαγή του κλίματος και τα εδάφη.

1.3. Η Επιτροπή αιτιολογεί την επεξεργασία ενός νέου κανονισμού υποστηρίζοντας ότι τα διάφορα στοιχεία παρακολούθησης που προτείνονται σχετίζονται με τις βασικές προτεραιότητες του 6ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον και της στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι διάφορες στρατηγικές χρειάζονται καλύτερη πληροφόρηση για τον προσδιορισμό της φύσης των κινδύνων και των αβεβαιοτήτων, ώστε να δημιουργηθεί μια βάση για λύσεις και περαιτέρω αποφάσεις πολιτικής. Η Επιτροπή προτείνει ως νομική βάση του κανονισμού το άρθρο 175 της Συνθήκης.

1.4. Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί για 6 χρόνια, από τις αρχές του 2003 έως τα τέλη του 2008. Για την παρακολούθηση των συνεπειών της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των δασικών πυρκαγιών στα δάση, καθώς και για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων παρακολούθησης και τη βελτίωση του προγράμματος, θα διατίθενται ετησίως 13 εκατομμύρια ευρώ.

1.5. Ο προτεινόμενος κανονισμός θα παρέχει συγχρηματοδότηση μέχρι 50% των επιλέξιμων δαπανών που αφορούν τη δραστηριότητα παρακολούθησης και τις πλατφόρμες δεδομένων, καθώς και για τις μελέτες, τα πειράματα και τα προγράμματα επίδειξης που θα αναληφθούν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων τους. Η Επιτροπή θα χρηματοδοτεί τις δικές της δραστηριότητες, όπως είναι οι εργασίες συντονισμού και αξιολόγησης, καθώς και οι μελέτες, τα προγράμματα επίδειξης και τα πειράματα.

2. Υφιστάμενο πλαίσιο

2.1. Βιώσιμη δασοκομία και εθνική αρμοδιότητα

2.1.1. Ο συνολικός στόχος της δασικής στρατηγικής της ΕΕ⁽²⁾ πρέπει να είναι «η ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και διαχείρισης των δασών όπως εκφράζεται στις δασικές αρχές που υιοθετήθηκαν από την Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη και όπως ορίζονται στο ψήφισμα που υιοθετήθηκε στις πανευρωπαϊκές υπουργικές διασκέψεις για την προστασία των δασών», δηλαδή «η διαχείριση και χρήση των δασών και της δασικής γης κατά τρόπο και με ρυθμούς που να διατηρείται η βιοποικιλότητά τους, η παραγωγικότητά τους, η δυνατότητα ανανέωσής τους, η ζωτικότητα και το δυναμικό τους για την άμεση και μελλοντική εξασφάλιση των σχετικών οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών λειτουργιών, σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο χωρίς να προκαλούν ζημιές σε άλλα οικοσυστήματα». «Η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να εξειδικευθεί και να υλοποιηθεί μέσω εθνικών ή επιμέρους δασικών προγραμμάτων ή ισοδύναμων εργαλείων που θα αναπτυχθούν από τα κράτη μέλη και, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της επικουρικότητας, μέσω ενεργειών που αναλαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι ενέργειες αυτές της ΕΕ οδηγούν σε προστιθέμενες αξίες».

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ, ΕΕ C 80 της 3.4.2002, σ. 45

⁽²⁾ COM(98) 649 τελικό, 18.11.1998 (δεν έχει δημοσιευθεί στην ΕΕ) — Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ, ΕΕ C 51 της 23.2.2000, σ. 97-104.

2.1.2. Βασικός άξονας της στρατηγικής για τα δάση είναι η αρχή της επικουρικότητας. Τούτο σημαίνει ότι την ευθύνη για τη δασική πολιτική, τη βιώσιμη διαχείριση, τη χρήση και την προστασία των δασών φέρουν τα κράτη μέλη. Είναι σημαντικό η αυτονομία των κρατών μελών στον τομέα της βιώσιμης δασοκομίας να είναι η μεγαλύτερη δυνατή, ώστε να εξετάζουν τα δάση σφαιρικά, διότι πέρα από την οικολογική πλευρά υπάρχει και η οικονομική και η κοινωνική. Ο σεβασμός της εθνικής αρμοδιότητας συμβάλλει στην καλύτερη συνεκτίμηση της κοινωνικής σημασίας της δασοκομίας στα κράτη μέλη, καθώς και της τοπικής και περιφερειακής ποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων και των ειδών. Η Κοινότητα, από την πλευρά της, διαδραματίζει ρόλο εναρμόνισης και συντονισμού, όπου υπάρχει ανάγκη και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, όπως π.χ. στον τομέα της πολιτικής για το περιβάλλον, για την ανάπτυξη της υπαίθρου ή για την προστασία της βιοποικιλότητας.

2.2. Υφιστάμενες δράσεις παρακολούθησης

2.2.1. Οι διαθέσιμες πληροφορίες για τη βιοποικιλότητα και την αποθήκευση άνθρακα στη βιομάζα αναφέρονται σε πολλές διεθνείς συμφωνίες και σε εθνικές και διεθνείς απογραφές. Μπορούμε να αναφέρουμε, για παράδειγμα, την αξιολόγηση των δασικών πόρων από τη FAO (Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για τη Διατροφή και τη Γεωργία), τις πανευρωπαϊκές υπουργικές διασκέψεις (Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη), τις διεθνείς συμφωνίες για τη βιοποικιλότητα (Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα) και το κλίμα (Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Αλλαγή του Κλίματος), καθώς και τις εθνικές απογραφές των δασών.

2.2.2. Η FAO παρακολουθεί ήδη από το 1946 την κατάσταση των δασών ανά τον κόσμο και οι παρατηρήσεις της περιλαμβάνονται σε εκθέσεις για την αξιολόγηση των δασικών πόρων, τις οποίες συντάσσει ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Οι αξιολογήσεις αυτές δεν περιλαμβάνουν μόνο πληροφορίες για τους δασικούς πόρους, αλλά και στοιχεία για τον κύκλο του άνθρακα, την κατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων, τη βιοποικιλότητα, τα δασικά προϊόντα και τις συνέπειες της προστασίας των δασών, ενώ οι εθνικές εκθέσεις περιλαμβάνουν και πληροφορίες για τον κοινωνικοοικονομικό ρόλο των δασών.

2.2.3. Οι πανευρωπαϊκές υπουργικές διασκέψεις για την προστασία των δασών κατέληξαν στην υιοθέτηση έξι πανευρωπαϊκών κριτηρίων για τη βιώσιμη διαχείριση των δασών. Κάθε κριτήριο περιλαμβάνει ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες, βάσει των οποίων οι ευρωπαϊκές χώρες καθορίζουν τα εθνικά τους συστήματα παρακολούθησης για μια βιώσιμη δασοκομία. Πολλές ομάδες συμφερόντων έχουν αξιοποιήσει αυτά τα πανευρωπαϊκά κριτήρια και τους δείκτες για τον καθορισμό και την παρακολούθηση της δικής τους βιώσιμης δασοκομίας.

2.2.4. Κατά την έκτη συνεδρίαση των μερών της Σύμβασης για την Βιοποικιλότητα, που πραγματοποιήθηκε στη Χάγη την άνοιξη

του 2002, υιοθετήθηκε ένα διευρυμένο πρόγραμμα εργασίας για τη βιοποικιλότητα των δασών. Στο πρόγραμμα αυτό επισημαίνεται ότι η προστασία και η διαχείριση της βιοποικιλότητας των δασών υπάγονται στην εθνική δασική πολιτική και ότι η οργάνωση της παρακολούθησής της είναι αρμοδιότητα των κρατών μελών. Σύμφωνα με μία μελέτη⁽¹⁾, όλες οι χώρες δίνουν μεγάλη ή μεσαία προτεραιότητα στην εκτέλεση και στην παρακολούθηση των προγραμμάτων που αφορούν τη βιοποικιλότητα. Σχεδόν όλες οι χώρες που αναφέρονται στη μελέτη έχουν ήδη εκπονήσει ένα πρόγραμμα για τη βιοποικιλότητα ή κάτι ανάλογο. Κατά την υλοποίηση του προγράμματος εργασίας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εθνικές προτεραιότητες, καθώς και οι περιφερειακές και εθνικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες. Η εφαρμογή του προγράμματος θα πρέπει να παρακολουθείται σε εθνικό επίπεδο και οι χώρες θα πρέπει να υποβάλουν σχετική έκθεση στα μέρη της Σύμβασης.

2.2.5. Τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Αλλαγή του Κλίματος είναι υποχρεωμένα να πραγματοποιούν εθνικές απογραφές για τα αέρια που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, όπου θα καταγράφονται, θα ταξινομούνται, θα δημοσιεύονται και θα ανανεώνονται τακτικά οι πηγές εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου που οφείλονται στον ανθρώπινο παράγοντα σε κάθε χώρα. Τα πολιτικά μέτρα για το κλίμα, τα οποία συνδέονται με τη δασοκομία (χρήση της γης, αλλαγή της χρήσης της γης και δασοκομία), συνδέονται επίσης τόσο με την στρατηγική των χωρών για το κλίμα όσο και με τα εθνικά προγράμματα για τα δάση.

2.2.6. Οι εθνικές απογραφές για τα δάση περιέχουν στοιχεία για τους δασικούς πόρους, για την κατάσταση των δασών, καθώς και για το έδαφος και τη βλάστηση. Πέρουσι το πεδίο των απογραφών αυτών διευρύνθηκε, προκειμένου να συμπεριλάβει την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας και τη συλλογή στοιχείων για την αποθήκευση άνθρακα στα δένδρα και στο έδαφος. Οι συλλεγόμενες πληροφορίες αφορούν τόσο τη βιοποικιλότητα αυτή καθαυτή όσο και στοιχεία που την επηρεάζουν όπως η χαμηλή βλάστηση (understorey vegetation), η σύνθεση των ειδών και η θρεπτική ικανότητα του εδάφους. Στην προαναφερθείσα μελέτη, ο κ. Fischer επισημαίνει ότι τα κράτη αντλούν τις απαραίτητες πληροφορίες για την παρακολούθηση των προγραμμάτων για τη βιοποικιλότητα κυρίως από τις εθνικές απογραφές για τα δάση.

2.3. Μόνιμη Δασική Επιτροπή

2.3.1. Αποστολή της Μόνιμης Δασικής Επιτροπής, που συστάθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου αριθ. 89/367/ΕΟΚ της 29ης Μαΐου 1989, είναι η ενίσχυση της συνεργασίας της Επιτροπής και των κρατών μελών στον τομέα της δασοκομίας και η υποστήριξη των μέτρων που λαμβάνονται για τη δασοκομία στο πλαίσιο των κοινοτικών πολιτικών για τη διευθέτηση της ανάπτυξης

(1) FISCHER, R., Επισκόπηση των εθνικών δραστηριοτήτων ελέγχου της βιοποικιλότητας σε ορισμένες χώρες της ΕΕ/ΔΠΣ Δάση, σχέδιο 7.10.2002

της υπαίθρου. Στόχος της επιτροπής αυτής είναι η βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών για την κατάσταση των δασών και κυρίως η ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις συνέπειες των κοινοτικών πολιτικών στον τομέα της δασοκομίας. Η Μόνιμη Δασική Επιτροπή απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών με πρόεδρο εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3. Παρατηρήσεις

3.1. Τα δάση διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη ρύθμιση του κλίματος, στην καταπολέμηση της ρύπανσης, της διάβρωσης, των πλημμυρών ή των χιονοστιβάδων και των κατολισθήσεων και στη ρύθμιση των υδάτινων πόρων. Παρέχουν επίσης πλούσιο βιολογικό περιβάλλον. Αποτελούν σημαντικό περιουσιακό στοιχείο, τόσο στο περιβαλλοντικό όσο και στο οικονομικό επίπεδο, δεδομένου ότι παρέχουν βιώσιμους ανανεώσιμους πόρους, εφόσον τελούν υπό ορθή διαχείριση. Οι μορφές ιδιοκτησίας του δάσους ποικίλλουν, αλλά οι λειτουργίες του δασικού περιβάλλοντος είναι τόσο χρήσιμες στην κοινωνία ώστε πρέπει να προστατεύονται και η εκμετάλλευση των πόρων τους να ρυθμίζεται ευφύως, υπέρ της ανάπτυξης της υπαίθρου και προς το γενικό συμφέρον. Εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές να λάβουν τα κατάλληλα τεχνικά και ρυθμιστικά μέτρα για τον σκοπό αυτό, κατά των πυρκαγιών, της οξίνισης των εδαφών⁽¹⁾ ή της μείωσης της βιολογικής τους ποικιλότητας, και όλων των κινδύνων υποβάθμισης του ειδικού αυτού περιβάλλοντος, στο οποίο οι ανθρώπινες δραστηριότητες είχαν στην πορεία των χιλιετιών ολοένα και μεγαλύτερη επίπτωση με τα νέα εργαλεία και τεχνικά μέσα που χρησιμοποιούνταν για την εκμετάλλευσή του.

3.2. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι χρειάζεται να διευρυνθούν τα μέσα μελέτης και παρακολούθησης του δασικού περιβάλλοντος, σε συνάρτηση με την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε κράτος μέλος, και να συντονιστούν οι συλλεγόμενες πληροφορίες προκειμένου να χρησιμοποιηθούν πιο ορθολογικά ενόψει της κοινοτικής στρατηγικής⁽²⁾. Επικροτεί τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, υπό την επιφύλαξη των παρατηρήσεων και των προτάσεων που ακολουθούν.

3.3. Τα υφιστάμενα προγράμματα, που βασίζονται σε κανονισμούς για την προστασία των δασών από την ατμοσφαιρική ρύπανση και τις πυρκαγιές και εφαρμόζονται εδώ και πάνω από 10 χρόνια, πρέπει να συνεχιστούν και να αναπτυχθούν. Για να είναι συγκρίσιμα τα συλλεγόμενα στοιχεία, πρέπει να διατηρηθούν ως έχουν οι βασικές διαρθρώσεις αυτών των προγραμμάτων.

3.4. Οι δράσεις παρακολούθησης της βιοποικιλότητας των δασών, των συνεπειών της αλλαγής του κλίματος, της αποθήκευσης άνθρακα και του εδάφους είναι διαφορετικής φύσεως από τις

δράσεις που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των υφιστάμενων προγραμμάτων, όμως τις συμπληρώνουν, έχουν ως αντικείμενο το ίδιο περιβάλλον και μπορούν να στηριχθούν και να αναπτυχθούν με βάση τα υπάρχοντα μέσα και μεθόδους. Είναι αναμφισβήτητο ότι η ατμοσφαιρική ρύπανση⁽³⁾ και η οξίνιση του εδάφους αποτελούν τα σοβαρότερα περιβαλλοντικά προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν τα δάση στην Κοινότητα και στις υποψήφιες χώρες και ότι τα θέματα αυτά, σε συνδυασμό με τον σεβασμό των διεθνών δεσμεύσεων σε ό,τι αφορά το κλίμα, τα αέρια του φαινομένου του θερμοκηπίου και τη βιοποικιλότητα, πρέπει να αντιμετωπιστούν από κοινού στο εθνικό επίπεδο και κατά τρόπο εναρμονισμένο και συντονισμένο μεταξύ των κρατών μελών στο κοινοτικό. Προς τούτο απαιτούνται νέες δράσεις παρακολούθησης, των οποίων θα πρέπει να αξιολογηθεί η σκοπιμότητα, το τελικό κόστος, καθώς και όλες οι δυνατότητες χρηματοδότησης, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα της σχέσης κόστους-οφέλους.

3.5. Το κόστος των δράσεων παρακολούθησης που αναφέρονται στο δημοσιονομικό δελτίο του κανονισμού δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, αφού δεν είναι γνωστός ο ακριβής τρόπος εφαρμογής αυτών των δράσεων. Οι μέθοδοι και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν, όπως και οι δαπάνες για την απόκτηση αξιόπιστων πληροφοριών που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο καλά τεκμηριωμένης απόφασης.

3.6. Μία μελέτη⁽⁴⁾ εκτιμά ότι για να εξασφαλιστεί αξιόπιστη παρακολούθηση της βιοποικιλότητας σε ολόκληρη την ΕΕ, θα χρειαζόνταν 150 000 έως 1 500 000 σημεία παρατήρησης, ενώ το σημερινό δίκτυο παρακολούθησης των επιπτώσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης δεν διαθέτει παρά μόνο περίπου 7 000. Ενώπιον αυτής της επιστημονικής αβεβαιότητας, θα ήταν σκόπιμο να προσδιοριστούν καλύτερα οι πραγματικές ανάγκες και να εξεταστούν, μεταξύ άλλων, οι δυνατότητες χρήσης νέων τεχνολογιών παρατήρησης, όπως είναι οι δορυφόροι ή οι σταθμοί αυτόματης παρατήρησης και καταχώρησης, και η μηχανοργάνωση, ώστε να μπορούν να συγκεντρώνονται αξιοποιήσιμα και αξιόπιστα στοιχεία και να καταρτίζονται στατιστικές προς υποστήριξη της κοινοτικής δασικής στρατηγικής.

3.7. Το 2004 πιθανότατα θα έχουν ήδη ενταχθεί στην Ένωση νέα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να αυξηθεί η δασική έκταση της Ένωσης κατά περίπου 30 εκατομμύρια εκτάρια⁽⁵⁾. Οι εκτιμήσεις που παρουσιάζονται στην πρόταση κανονισμού δεν παρέχουν καμία ένδειξη όσον αφορά τη χρηματοδότηση των δαπανών εγκατάστασης και συντήρησης των συστημάτων παρακολούθησης στα νέα κράτη μέλη. Η επέκταση της παρακολούθησης στις διάφορες πτυχές της βιοποικιλότητας, των κλιματικών αλλαγών, της αποθήκευσης άνθρακα και του εδάφους θα επιφέρει κατά πάσα

(1) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Προς μία θεματική στρατηγική για την προστασία του εδάφους», και γνωμοδότηση για την «Προστασία των δασών από την ατμοσφαιρική ρύπανση», ΕΕ C 51 της 23.2.2000, σ. 24-26

(2) Βλέπε υποσημείωση 2, σημείο 2.1.2 (Δασική στρατηγική της ΕΕ)

(3) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ σχετικά με τα «Εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους/Οζόν», ΕΕ C 29 της 23.2.2000, σ. 11-17.

(4) Prof. Tomppo E., Αξιολόγηση της βιοποικιλότητας των δασών σε εθνικό και ηπειρωτικό επίπεδο, 10.9.2002

(5) Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ, ΕΕ C 149 της 21.6.2002, σ. 51-59

πιθανότητα σημαντική αύξηση των δαπανών Κατά την εξέταση του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού, θα πρέπει να αξιολογηθεί επίσης η ικανότητα των νέων κρατών μελών να ενισχύσουν τις δράσεις παρακολούθησης, καθώς και η ικανότητά τους να προβούν σε διαρθρωτικές και θεσμικές αλλαγές που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των δράσεων αυτών στην επικράτειά τους.

3.8. Πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να παρακολουθούν την κατάσταση της βιοποικιλότητας σε εθνική κλίμακα, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα και στο πλαίσιο των πανευρωπαϊκών υπουργικών διασκέψεων. Και άλλοι διεθνείς οργανισμοί και φορείς συλλέγουν πληροφορίες όσον αφορά την παρακολούθηση της κατάστασης των δασών, τη βιοποικιλότητα και τον κύκλο του άνθρακα. Οι κοινοτικές αρχές θα πρέπει, συνεπώς, να προσπαθήσουν να αξιοποιήσουν όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που έχουν ήδη συγκεντρώσει τα κράτη μέλη και οι διεθνείς οργανισμοί, ώστε να αποφευχθούν οι ενδεχόμενες επικαλύψεις και να περιοριστεί έτσι το κόστος της επέκτασης των υφιστάμενων συστημάτων και της εναρμόνισης των διαδικασιών. Προς τούτο, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους τρόπους εφαρμογής.

3.9. Θα πρέπει επίσης να αποφευχθεί η επικάλυψη με υφιστάμενες δράσεις παρακολούθησης και εκθέσεις που συντάσσονται βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας και άλλων συμφωνιών στους τομείς των εκπομπών και των πηγών αερίων που προξενούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Όσον αφορά δε τον άνθρακα, θα πρέπει πρώτα να αξιοποιηθούν οι κατευθυντήριες γραμμές για τα δάση που οφείλει να καταρτίσει η Διακυβερνητική Ομάδα για την Αλλαγή του Κλίματος (IPCC) και οι εκθέσεις που πρέπει να υποβάλλουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Κυότο. Θα ήταν χρήσιμο να καταρτίζονται αυτές οι εκθέσεις με την επιθυμητή επιμέλεια και ακρίβεια. Όσον αφορά την παρακολούθηση του εδάφους, θα ήταν σκόπιμο να ανατρέξει κανείς στη σχετική νομοθετική πρόταση της Επιτροπής.

3.10. Οι χώρες έχουν επενδύσει σημαντικούς πόρους για την ανάπτυξη και την ενημέρωση των εθνικών απογραφών. Η οικονομική αποδοτικότητα της παρακολούθησης βασίζεται στα εθνικά συστήματα και στην ενίσχυσή τους. Με την υποστήριξη των εθνικών δράσεων παρακολούθησης, θα μπορούσαν να συνεχιστεί η χρονική ακολουθία και να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των χωρών, χωρίς απώλεια πόρων για τη δημιουργία επικαλυπτόμενων συστημάτων. Εντούτοις, θα πρέπει να γίνουν τα απαραίτητα βήματα για την καλύτερη εναρμόνιση των εθνικών συστημάτων παρακολούθησης με τα συστήματα των άλλων κρατών μελών και για την κάλυψη των αναγκών για συμπληρωματικά στοιχεία. Ο ρόλος της Κοινότητας θα μπορούσε να συνίσταται στη βελτίωση της συγκρισιμότητας των στοιχείων σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και, εάν συντρέχει περίπτωση, με τα αρμόδια διεθνή όργανα και οργανισμούς, στη σύνθεσή τους λαμβάνοντας υπόψη και τις άλλες πηγές, στην προώθηση μιας ανοικτής συνεργασίας και του εντοπισμού των βέλτιστων πρακτικών και στη διατύπωση, εάν αυτό είναι αναγκαίο, στρατηγικών πολιτικών προτάσεων ή νομοθετικών προτάσεων.

3.11. Η Επιτροπή προτείνει ως μοναδική νομική βάση του κανονισμού το άρθρο 175 της Συνθήκης, το οποίο έχει ήδη χρησιμεύσει στο παρελθόν ως βάση των κανονισμών για το περιβάλλον. Το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΕ υιοθέτησε το 1998 ένα ψήφισμα για τη δασική στρατηγική, το οποίο επιβεβαιώνει τη σημασία που έχει στην εφαρμογή της δασικής πολιτικής η αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με την οποία την κύρια ευθύνη και υποχρέωση για τη βιώσιμη διαχείριση των δασών, τη χρήση και την προστασία των δασών έχουν τα κράτη μέλη. Το 6ο κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον προβλέπει επίσης ότι οι στρατηγικές και τα μέτρα που αφορούν τα δάση πρέπει να υλοποιούνται και να αναπτύσσονται σύμφωνα με τη δασική στρατηγική της ΕΕ και με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία διέπει την κατανομή των αρμοδιοτήτων στα πλέον κατάλληλα επίπεδα μεταξύ των κρατών μελών και της Κοινότητας και εφαρμόζεται σε συνδυασμό με την αρχή της αναλογικότητας.

3.12. Η βιώσιμη δασοκομία περιλαμβάνει όλες τις πτυχές της βιωσιμότητας. Στην ανάλυση, η οικολογική βιωσιμότητα πρέπει να θεωρείται τμήμα της βιώσιμης δασοκομίας όπως και η οικονομική και κοινωνική αειφορία. Η βιομηχανία που βασίζεται στον δασικό τομέα και στους συναφείς κλάδους αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους βιομηχανικούς κλάδους της ΕΕ και στη δασική βιομηχανία και στη δασοκομία της διευρυμένης Ένωσης θα απασχολούνται συνολικά περίπου 5 εκατομμύρια άτομα, δηλαδή περίπου τετραπλάσια από ό,τι σήμερα. Η κύρια ευθύνη και υποχρέωση για τη διαχείριση, χρήση και προστασία των δασών, σε μία προοπτική αειφορίας, ανήκει στα διάφορα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη έχουν επίσης την ευθύνη για την επαγγελματική κατάρτιση των φορέων του δασικού τομέα, η οποία είναι αναγκαία για την άσκηση βιώσιμης δασοκομίας. Θα μπορούσαν εξάλλου να αναπτυχθούν και άλλες οικονομικές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναμυχής στο δασικό περιβάλλον (όπως η συλλογή φυτών με ιαματικές ιδιότητες ή ο οικολογικός τουρισμός), τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά του οποίου, ιδιαίτερα δε η ποικιλία των φυτικών ουσιών και των ζωικών ειδών, θα πρέπει να διατηρηθούν κατά τρόπο ισορροπημένο. Επίσης, θα ήταν σκόπιμο τα κράτη μέλη να εξακολουθήσουν στο μέλλον να ασκούν τις αρμοδιότητές τους αυτές στον τομέα της διαχείρισης, της χρήσης και της προστασίας των δασών, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά την βιώσιμη χρήση και το περιβάλλον.

3.13. Στα προγράμματα δράσης για τα δάση και άλλους φυσικούς πόρους, στα αντίστοιχα προγράμματα παρακολούθησης, καθώς και στις αποφάσεις που λαμβάνονται με βάση τις δράσεις παρακολούθησης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η κοινωνική σημασία της δασοκομίας και των συναφών κλάδων διαφέρει από χώρα σε χώρα. Είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη στις κοινοτικές νομοθετικές πράξεις η εξέλιξη των οικονομικών δραστηριοτήτων του δασικού τομέα στα κράτη μέλη.

3.14. Είναι επιθυμητή η ανάπτυξη ενός συστήματος ενημέρωσης. Προς τούτο, θα πρέπει να βελτιωθεί η δυνατότητα πρόσβασης στις πληροφορίες και, ιδιαίτερα, η αύξηση των ανταλλαγών στοιχείων και εμπειριών σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές. Παράλληλα, θα πρέπει να διασφαλιστεί η προστασία των προσωπικών δεδομένων κατά τις ανταλλαγές πληροφοριών και την δημοσίευσή τους, ιδίως για τους ιδιοκτήτες δασών όσον αφορά την ιδιοκτησία τους. Η πρόταση κανονισμού θα πρέπει δε να αναφερθεί ρητά στην κοινοτική οδηγία του 1995 για την προστασία των δεδομένων.

3.15. Εκτός από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τη Μόνιμη Δασική Επιτροπή, η πρόταση κανονισμού αναφέρει επίσης μεταξύ των αρμόδιων οργάνων για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων παρακολούθησης το Διεθνές Πρόγραμμα Συνε-

ργασίας για την Εκτίμηση και την Παρακολούθηση των Επιπτώσεων της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης στα Δάση (ICP Forests), το επιστημονικό όργανο συντονισμού της Κοινότητας και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος. Θα πρέπει να διευκρινιστεί η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ αυτών των οργάνων για να αποφευχθούν οι επικαλύψεις δραστηριοτήτων και ο πολλαπλασιασμός των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων των κρατών μελών στο πλαίσιο του κανονισμού.

3.16. Η Μόνιμη Δασική Επιτροπή θα πρέπει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εκτέλεση και στην ανάπτυξη του κανονισμού και να λειτουργεί ως ρυθμιστής κατά την εφαρμογή του. Ο ρόλος της θα πρέπει μελλοντικά να επεκταθεί και στην ανταλλαγή πληροφοριών και στον διάλογο τόσο με το ευρύ κοινό όσο και με τα διάφορα άμεσα ενδιαφερόμενα μέρη.

Βρυξέλλες, 12 Δεκεμβρίου 2002.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής

Roger BRIESCH

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής για τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής («Χάρτης πορείας»)

(COM(2002) 181 τελικό)

(2003/C 85/21)

Στις 28 Μαΐου 2002 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 14 Νοεμβρίου 2002 με βάση την έκθεση του εισηγητή, κ. Kallio, και του συνεισηγητή, κ. Chagas.

Κατά την 395η σύνοδο ολομέλειας της 11ης και 12ης Δεκεμβρίου 2002 (συνεδρίαση της 12ης Δεκεμβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η συρρίκνωση των αλιευτικών πόρων και η υπερβολική αλιευτική ικανότητα του στόλου, σε συνδυασμό με τη χαμηλή οικονομική αποδοτικότητα και τη μείωση της απασχόλησης, δημιουργούν έντονες πιέσεις για μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Κοινότητας.

1.2. Για τον απολογισμό της κατάστασης και την υποκίνηση δημόσιας συζήτησης, η Επιτροπή δημοσίευσε τον Μάρτιο του

2001 μια Πράσινη Βίβλο για το Μέλλον της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Η ΕΟΚΕ εξέδωσε τη γνωμοδότησή της για την Πράσινη Βίβλο τον Οκτώβριο του 2001 ⁽¹⁾.

1.3. Για την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, η Επιτροπή δημοσίευσε τον Μάιο του 2002 μια ανακοίνωση προς το Συμβούλιο για τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής («Χάρτης πορείας») ⁽²⁾, καθώς και μια δέσμη συμπληρωματικών

⁽¹⁾ ΕΕ C 36 της 8.2.2002.

⁽²⁾ COM(2002) 181 τελικό.